

PREOT PROFESOR DR. DUMITRU POPESCU

23 / 1981

IISUS HRISTOS PANTOCRATOR

Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române

CUPRINSUL

Cuvânt înainte	5
PROLEGOMENA	9
REVELAȚIA DUMNEZEIASCĂ	
Izvoarele Revelației divine	42
Revelația naturală și supranaturală	44
Problematica contemporană	51
Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție	
Tradiția orală și Sfânta Scriptură	56
Revelația supranaturală și Sfânta Scriptură	60
Caracterul statornic și dinamic al Tradiției apostolice ..	63
Scriptură, Tradiție, Biserică	66
Revelație și dogmă	68
Dogmele fundamentale	74
✗ Dogmă și teologie	78
CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU	
Problematica contemporană. Cunoașterea speculativă și existențială a lui Dumnezeu	84
Aspectele cunoașterii lui Dumnezeu	87
Cunoașterea naturală a lui Dumnezeu	88
Cunoașterea supranaturală a lui Dumnezeu	90
Complementaritatea cunoașterii catafactice și apofatice ..	91
Cunoașterea lui Dumnezeu din împrejurările vieții	93
Dinamismul cunoașterii lui Dumnezeu	94
FIINȚA ȘI ATRIBUTELE LUI DUMNEZEU	
Existența de Sine a lui Dumnezeu, izvorul atributelor divine	96
Atributele și lucrările necreate ale lui Dumnezeu	97
Planul veșnic al lui Dumnezeu și atributele divine	98
Atributele divine și modul expunerii lor	99

Atributele esențialității divine

Infinitatea lui Dumnezeu	100
Simplitatea sau unitatea lui Dumnezeu	102
Eternitatea lui Dumnezeu	104
Omniprezența lui Dumnezeu	108
Atotputernicia lui Dumnezeu	110

Atribute ale spiritualității lui Dumnezeu

Atotștiința și înțelepciunea lui Dumnezeu	113
Dreptatea lui Dumnezeu	117
Sfințenia lui Dumnezeu	119
Bunătatea și iubirea lui Dumnezeu	122
Atributele divine în teologia contemporană	124

✗ SFÂNTA TREIME

Treime și Revelație	126
Teologia trinitară	128
Purcederea Sfântului Duh	132
Teologie și iconomie	135
Reflexele Treimii în creație	138

CREAREA LUMII ✗**Considerații generale**

Logosul divin și ordinea rațională a creației	140
Crearea lumii din nimic	142
Crearea lumii în timp	143
Motivul și scopul creației	144

Crearea lumii nevăzute

Natura îngerilor	147
Ierarhia cerească	149
Menirea îngerilor	150
Îngerii răi	152

Crearea lumii văzute

Planul lui Dumnezeu	153
Duhul Se purta peste ape	156
Creaționism și evoluționism	158
Începutul răului în creație	164
Lucrarea răului în lume	165

Antropologia creștină

Crearea omului după chipul lui Dumnezeu	167
Originea neamului omenesc	169
Originea sufletului	170
Menirea omului	171
Starea primordială	172
Căderea în păcat	175
Lucrarea diavolului	175
Pomul cunoștinței binelui și răului	176
Urmările căderii în păcat	178
Caracterul universal al păcatului strămoșesc	179
Transmiterea păcatului strămoșesc	181
Providența divină	182

HRISTOLOGIA**Persoana lui Iisus Hristos**

• Problematika hristologică contemporană	186
Pregătirea lumii pentru primirea lui Iisus Hristos	190
Filosofii lumii antice	191
Profeții Vechiului Testament	192
Mărturia Apostolilor	194
Sfintele Evanghelii despre chipul lui Hristos	195
Iisus Hristos, scopul existenței noastre	197

Considerații dogmatice asupra persoanei lui Iisus Hristos

• Teologie și iconomie	199
Întruparea Cuvântului	200
• Hristologia de jos și de sus	201
Formularea dogmatică	204
• Enipostazierea	206
Unirea ipostatică	207
Firea divină și cea umană în Hristos	

Consecințele unirii ipostatice.

Comunicarea însușirilor	209
Chenoza Fiului lui Dumnezeu întrupat	211
Sfânta Fecioară, Născătoare de Dumnezeu	214
Lipsa de păcat a Mântuitorului	216
O singură închinare adusă lui Hristos	219

Îndumnezeirea firii umane	220
---------------------------	-----

XOpera mântuitoare a lui Iisus Hristos

Persoana lui Iisus Hristos și lucrarea Sa mântuitoare	222
Cele trei direcții ale operei mântuitoare	224
Slujirea profetică a Mântuitorului	224
Slujirea arhierescă a Mântuitorului în raport cu Tatăl, cu Sine și cu oamenii	228
Slujirea împărătească a Mântuitorului	232
Înălțarea Domnului la cer	236

ECLESIOLOGIA ORTODOXĂ

XProblematika contemporană	241
Întemeierea Bisericii la Cincizecime	241
Structura trinitară a Bisericii	241
Iisus Hristos, temelia Bisericii	246

Hristos și Biserica

Hristos, capul Bisericii	251
Biserica, trupul lui Hristos	252

Prezența și lucrarea Domnului în Biserică

Întreita slujire a lui Hristos în Biserică	254
Preoția generală a credincioșilor	257
Preoția particulară a Bisericii	258
Treptele preoției	259
Sucesiunea apostolică	261

Însușirile Bisericii

Unitatea Bisericii	267
Sfințenia Bisericii	269
Sobornicitatea Bisericii	270
Apostolicitatea Bisericii	274
Recapitularea creației în Hristos	278 X

ÎNSUȘIREA PERSONALĂ A MÂNTUIRII

Om și harul Sfântului Duh	283
Mântuirea personală	287
Treptele mântuirii	291
Credința și faptele bune	293

SFINTELE TAINE	
Problematica contemporană	296
Sfintele Taine în general	299
Noțiunea de Taină	299
Baza hristologică a Tainelor	300
Baza eclesiologică a Tainelor	303
Rolul sacramental al preotului	304
Elementele constitutive ale Sfintelor Taine	306
Credincioșii, primitorii Sfintelor Taine	307
Sfinte Taine în special	308
Taina Sfântul Botez	308
Botezul cu apă și Duh	309
Efectele Botezului	311
Restaurarea chipului lui Hristos în om	312
Ușă de intrare în Biserică	314
Botezul copiilor	316
Taina Mirungerii	319
Temeiul biblic	321
Taina Botezului și a Mirungerii	322
Darurile Sfântului Duh	323
Administrarea Tainei	324
Taina Sfintei Euharistii	324
Instituirea Tainei de către Domnul însuși	326
Prefacerea Sfintelor Daruri de însuși Domnul	328
Sfânta Euharistie ca Jertfă și Taină	329
Preotul ca săvârșitor al Sfintei Euharistii	333
Sfânta Euharistie, Taina Bisericii ca Trup al lui Hristos	336
Iisus Hristos, Sfânta Euharistie și iconomia mântuirii	338
Taina Mărturisirii	340
Instituirea Tainei și vechimea ei	340
Elementele constitutive ale Tainei	343
Mărturisirea păcatelor	344

Epitimiile recomandate de preot	345
Dezlegarea penitentului de către preot	348
Taina Hirotoniei	349
Hirotonia în raport cu celelalte Taine	349
Preoția nevăzută a lui Hristos, izvor al preoției văzute	351
Preoția și unitatea Bisericii	352
Instituirea preoției și treptele ei de la începutul Bisericii	355
Caracterul duhovnicesc al preoției slujitoare și preoția generală a credincioșilor	358
Succesiunea apostolică	363
Aspectele văzute ale Hirotoniei și puterea nevăzută	364
Rânduiala preoției cu cele trei trepte ale ei și Săvârșitorul ei nevăzut	367
Taina Nunții	369
Locul Nunții între celelalte Taine	369
Înălțarea căsătoriei în ordinea harului de către Hristos	372
Aspectele constitutive ale Tainei și semnificația lor spirituală	376
Taina Sfântului Maslu	378
ESHATOLOGIA PARTICULARĂ	
X Sensul vieții și al morții	381
Nemurirea sufletului	384
X Importanța judecății particulare	386
X Autorul Judecății	388
X Martorii Judecății lui Hristos	389
X Caracterul provizoriu al judecății particulare	392
Comuniunea sufletelor cu Dumnezeu în Rai	393
Starea sufletelor în iad	396
Problematica contemporană	398
Purgatoriul	398
Metempsihoză și reîncarnare	402
Cinstirea sfintelor icoane	403
Cinstirea sfintelor moaște	406

ESHATOLOGIA GENERALĂ

Problematika contemporană	408
• Eshatologie și istorie	408
• Obsesia dualismului	411
• Milenarismul	412
Expunerea dogmatică	415
• Sensul eshatologic al creației	415
• Semnele sfârșitului lumii	416
• Chipul nou al lumii	419
• Trupul morții și trupul slavei	420
• Trupurile înviațe spre osândă	423
• Judecata universală	425
• Viața de veci	429

Redactor: PR. DR. CORNEL ZAVOIANU
 Tehnoredactor: Prof. DR. VĂRTOLOMEI BOGDAN
 Formată în România, Coll. de Lit. 27, 24, Cd. nr. 480
 Form. 16/1 x 24 cm

PROGRAMUL INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘCARE
 AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
 Întiner Platon Chișinău nr. 6-040122 București
 Telefon: 4007193; 4007194; Fax: 2300000
 e-mail: biblic@biblic.ro
 biblic@biblic.ro
 www.biblic.ro